

Wybory do Samorządu Uczniowskiego

Materiał składa się z sekcji:

"Nauczysz się",

"Wprowadzenie",

"Czym jest samorząd uczniowski?",

"Co powinna zawierać ordynacja wyborcza?",

"Rzecznik Praw Ucznia",

"Rola i działanie Rzecznika Praw Ucznia"

"Słowniczek"

"Bibliografia"

Materiał zawiera:

- animacja - 0
- audiobook - 0
- ćwiczenie interaktywne - 6
- ćwiczenie z pytaniem otwartym - 2
- polecenie - 0
- film - 0
- gra edukacyjna - 1

- Ilustracja (fotografie, obrazy, rysunki) - 5
- ilustracja interaktywna- 0
- mapa - 0
- mapa multimedialna - 0
- oś czasu - 0
- prezentacja multimedialna - 0
- schemat - 0
- tabela - 0
- tekst źródłowy - 2
- wykres - 0

Bibliografia:

- Źródło: Dz. U. 2021 poz. 1082, *Ustawa o systemie oświaty*, dostępny w internecie: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-85>.
- Źródło: Dz.U. 2017 poz. 59, *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe*, dostępny w internecie: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-85>.

Nauczysz się

- Definiować, czym jest Samorząd Uczniowski.
- Wymieniać prawa przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego.
- Przedstawiać zasady, na których opierają się wybory do Samorządu uczniowskiego oraz sposób ich organizacji.
- Wyjaśniać, czym zajmuje się Rzecznik Praw Ucznia.
- Zaproponować przykłady działań, które może podjąć Samorząd Uczniowski.

Wprowadzenie

Wybory do samorządu uczniowskiego to często dla młodych ludzi pierwsza okazja, by wypowiedzieć się w ważnej dla nich sprawie. Od tego, jak będą zorganizowane, będzie zależała motywacja do angażowania się w sprawy publiczne w życiu dorosłym.

Czym jest samorząd uczniowski?

Samorząd uczniowski jest organizacją złożoną z wszystkich uczniów, powołaną przez uczniów i dla uczniów. Jest reprezentantem całej społeczności uczniowskiej.

Spółeczność uczniowska

Źródło: dostępny w internecie: <https://pixabay.com/>, domena publiczna.

Samorząd szkolny istnieje w każdej szkole. Działa na podstawie Ustawy o Systemie Oświaty.

((Dz. U. 2021 poz. 1082

Ustawa o systemie oświaty

Art. 85. [Samorząd uczniowski]

1. W szkole i placówce działa samorząd uczniowski, zwany dalej „samorządem”.
2. Samorząd tworzą wszyscy uczniowie szkoły lub placówki.
3. Zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Organy samorządu są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów.
4. Regulamin samorządu nie może być sprzeczny ze statutem szkoły lub placówki.

Źródło: Dz. U. 2021 poz. 1082, *Ustawa o systemie oświaty*, dostępny w internecie: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-85>.

Ćwiczenie 1

Na podstawie tekstu źródłowego - Ustawy o Systemie Oświaty wyjaśnij, kto tworzy samorząd uczniowski w szkole.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 2

Zaznacz punkt zacytowanego artykułu 85 Ustawy o systemie oświaty, który wskazuje na demokratyczny charakter powoływania Samorządu uczniowskiego.

art. 85. 2.

art. 85. 4.

art. 85. 1.

art. 85. 3.

ĆWICZENIE: Jednokrotny wybór

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Wybory przedstawicieli samorządu uczniowskiego odbywają się przynajmniej raz w roku szkolnym, a ich termin określony jest w regulaminie samorządu uczniowskiego.

((Dz. U. 2021 poz. 1082

Ustawa o systemie oświaty

5. Samorząd może przedstawiać radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły lub placówki, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:

1) prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami;

2) prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu;

3) prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań;

4) prawo redagowania i wydawania gazety szkolnej;

5) prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;

6) prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.

Źródło: Dz. U. 2021 poz. 1082, *Ustawa o systemie oświaty*, dostępny w internecie: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dz-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-85>.

Ćwiczenie 3

Na podstawie Ustawy o Systemie Oświaty wymień prawa, które przysługują Samorządowi uczniowskiemu.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Rozstrzygnij, czy podane zdania dotyczące zacytowanego fragmentu Ustawy o systemie oświaty są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz "P" jeśli zdanie jest prawdziwe lub "F" - jeśli jest fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Na czele Samorządu uczniowskiego stoi nauczyciel wybrany przez ogół uczniów.	☐	☐
Przedstawiciele Samorządu uczniowskiego mają prawo do uzyskania informacji dotyczących przyczyn wystawienia przez nauczyciela konkretnej oceny.	☐	☐
Na terenie szkoły Samorząd uczniowski może prowadzić działalność, której celem jest nieskrępowane przekazywanie informacji przedstawicielom społeczności szkolnej.	☐	☐
Samorząd uczniowski może organizować różne formy działalności związanej z życiem szkoły bez konieczności konsultowania ich z Dyrektorem szkoły.	☐	☐

ĆWICZENIE: Wskaż prawidłową odpowiedź

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Dowiedz się, jakie działania prowadzi Samorząd Uczniowski w Twojej szkole. Podaj propozycję przynajmniej trzech innych spraw, którymi powinien się zająć.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Wybory do władz Samorządu Uczniowskiego powinny być demokratyczne, czyli oparte o zasady:

- powszechności – **czynne prawo wyborcze** posiadają wszyscy uczniowie i uczennice szkoły;
- równości – każdy uczeń i uczennica ma jeden głos;
- bezpośredniości – każdy głosuje samodzielnie;

- większości – wygrywa kandydat lub kandydatka, którzy otrzymali największą ilość głosów;
- tajności głosowania – która zapewnia dobrowolność i anonimowość aktu głosowania.

Wszyscy członkowie samorządu szkolnego posiadają czynne i **bierno** prawo wyborcze. Przygotowaniem wyborów, zatwierdzeniem kandydatur, nadzorem nad przebiegiem wyborów, oraz liczeniem głosów oraz ogłaszaniem wyników zajmuje się uczniowska komisja wyborcza złożona z uczniów nie kandydujących w wyborach.

Komisja szkolna.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Na podstawie informacji pozyskanych z lekcji na temat Samorządu Uczniowskiego, zaznacz zdania zawierające prawdziwe informacje:

Opiekuna Samorządu Uczniowskiego wyznacza Rada Pedagogiczna.

Każdy uczeń jest członkiem Samorządu Uczniowskiego.

Przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego tworzą regulamin samorządu, który nie może być sprzeczny ze statutem szkoły lub placówki.

Zasady wybierania przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego określa Dyrektor Szkoły.

ĆWICZENIE: Wielokrotny wybór

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Lokal wyborczy jest specjalnie wydzielonym miejscem, w którym przez cały czas trwania wyborów znajduje się urna wyborcza oraz miejsca umożliwiające dobrowolne, tajne i przemyślane oddanie głosu.

Lokal wyborczy.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Zaznacz konstytucyjne prawo przedstawione na ilustracji.

prawo do głosowania

prawo do zrzeszania się

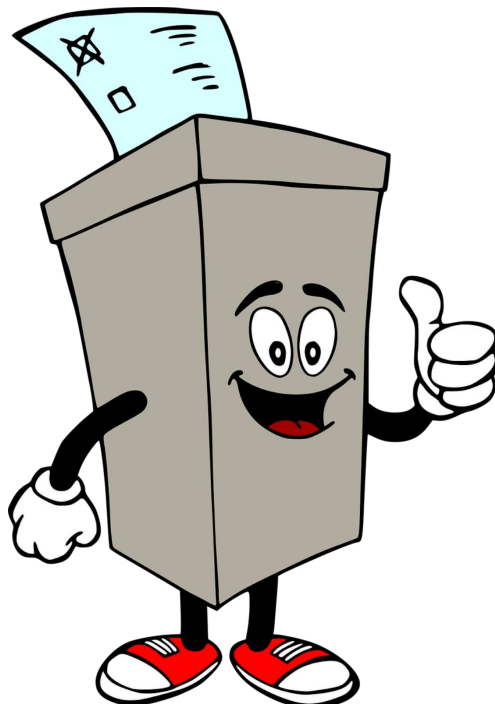
prawo do informacji

prawo do wolności słowa

ĆWICZENIE: Jednokrotny wybór

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Członkowie uczniowskiej komisji przebywają w lokalu wyborczym przez cały czas trwania wyborów, czuwając nad przebiegiem głosowania.

Urna wyborcza - wybory

Źródło: ArtRose, dostępny w internecie: <https://pixabay.com/>, domena publiczna.

Ćwiczenie 8

Na podstawie ilustracji Urna wyborcza - wybory wyjaśnij jakie konstytucyjne prawo zostało przedstawione.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Termin i sposób przeprowadzenia wyborów umożliwiają wszystkim uczniom szkoły wzięcie w nich udziału.

Władze SU i opiekun SU są odpowiedzialni za zapewnienie wszystkim uczniom i uczennicom rzetelnej informacji o zasadach kandydowania oraz głosowania w wyborach.

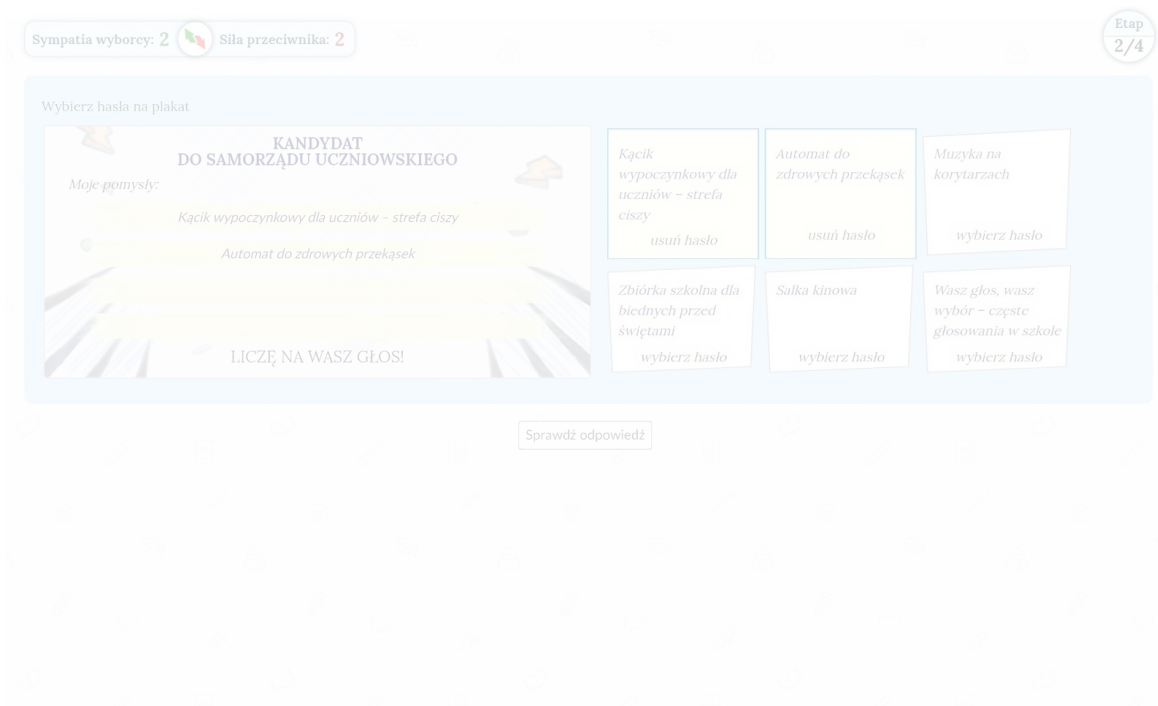
W dniu wyborów obowiązuje zakaz **agitacji** wyborczej.

Zasady obowiązujące w wyborach do SU określa dokument zwany ordynacją wyborczą, która powinna być częścią regulaminu SU.

Co powinna zawierać ordynacja wyborcza?

- opis podstawowych zasad przeprowadzania wyborów i praw wyborczych,
- prawa wyborcze,

- termin i tryb ogłoszenia wyborów,
- tryb zgłaszania kandydatów,
- sposób powoływania komisji wyborczej,
- zasady dotyczące prowadzenia kampanii wyborczej,
- sposób głosowania,
- tryb zgłaszania i rozpatrywania skarg dotyczących nadużyć i naruszeń związanych z wyborami,
- tryb unieważnienia wyborów i ogłaszania nowych.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PekKcv0JX>

Gra edukacyjna - wybory do samorządu uczniowskiego

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 1

Zaproponuj własne hasła wyborcze na plakat.

Polecenie 2

Wymień inne akcje charytatywne, poza pomocą dla schroniska, które mogłyby być częścią Twojej kampanii wyborczej.

Polecenie 3

Otrzymałeś wynik wyborów. Napisz przemowę do uczniów i dyrekcji szkoły, w której odniesiesz się powierzonej Ci roli i przedstawisz, w jaki sposób planujesz wypełniać swoje obowiązki.

Rzecznik Praw Ucznia

Mimo że nie istnieją żadne regulacje w polskim ustawodawstwie jasno ukazujące możliwość ustanowienia w placówkach Rzecznika Praw Ucznia, to szkoły decydują się na tego typu rozwiązanie. Może to świadczyć o tym, że jest to funkcja potrzebna. Nie zawsze bowiem uczniowie chcą dzielić się swoimi kłopotami z psychologiem czy pedagogiem szkolnym.

Wybory Rzecznika Praw Ucznia organizowane są równocześnie z wyborami władz i opiekuna SU. Kandydatem na Rzecznika zostać może zarówno uczeń, jak i nauczyciel, a jego kadencja trwa rok.

Uczeń rozważający, na kogo zagłosować w wyborach do Samorządu Uczniowskiego

Źródło: dostępny w internecie: <https://pixabay.com/>, domena publiczna.

Rola i działanie Rzecznika Praw Ucznia

- stoi na straży przestrzegania praw ucznia w szkole,
- posiada wiedzę na temat praw ucznia i aktów prawnych, w których są one zawarte,
- rozpowszechnia wiedzę na temat praw ucznia oraz informuje o źródłach prawa, umożliwiając zarazem bezpośrednie zapoznanie się z nimi przez uczniów,
- umożliwia stały kontakt ze sobą, aby móc podjąć interwencję,
- działa zgodnie z zasadą poufności,
- działa zgodnie z ustaloną na początku kadencji jawną procedurą.

Ćwiczenie 9

Wyjaśnij, na czym głównie polega funkcja Rzecznika Praw Ucznia.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 10

Przyporządkuj podane opisy do odpowiednich organów szkoły.

Rzecznik Praw Ucznia

informuje uczniów o przysługujących im prawach i sposobie ich dochodzenia, interweniuje w razie naruszenia podstawowych praw ucznia, mediuje w sprawach spornych, udziela pomocy uczniom zgodnie z ustalonym trybem postępowania

Opiekun Samorządu Uczniowskiego

jego zadaniem jest stworzenie w szkole przestrzeni dla aktywności uczniów i umożliwienie im korzystania z prawa do działania, ułatwia uczniom wspólne działania, interweniuje w momentach trudnych i pomaga rozwiązywać pojawiające się trudności

Przewodniczący Samorządu Uczniowskiego

kieruje pracą SU, reprezentuje uczniów na forum szkoły oraz przed Dyrektorem Szkoły, gronem pedagogicznym i Radą Rodziców

ĆWICZENIE: Połącz w pary

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Słowniczek pojęć

czynne prawo wyborcze

prawo do wybierania

biernie prawo wyborcze

prawo do bycia wybieranym

agitacja

zjednywanie zwolenników dla jakiejś sprawy

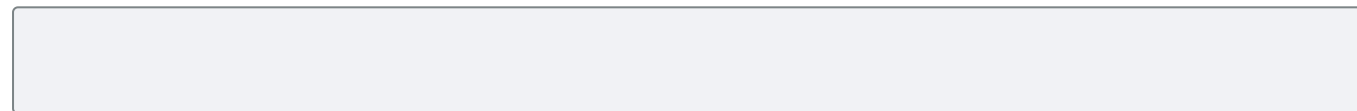
Bibliografia

Blog Centrum Edukacji Obywatelskiej: <https://blog.ceo.org.pl/>

Centrum Edukacji Obywatelskiej: <https://ceo.org.pl/>

Palestra - Pismo Adwokatury Polskiej: <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/10-2019/arttykul/instytucja-rzecznika-praw-uczniaw-polskim-prawie-a-jej-funkcjonowanie-w-polskich-placowkach-edukacyjnych>

Samorząd - Centrum Edukacji Obywatelskiej: <https://samorzad.ceo.org.pl/>

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.